

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

23 במאי 2011

584

י"ט באייר התשע"א

עמוד

הצעת חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור (תיקון) (סמכות חיפוש לשוטר לשם מניעת אלימות), התשע"א-2011 666

הצעת חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור (תיקון) (סמכות חיפוש לשוטרים לשם מניעת אלימות), התשע"א-2011

- תיקון סעיף 3¹ 1. בחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005' (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 3, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ב1) היה לשוטר חשש סביר שאדם עומד לבצע עבירת אלימות נגד אחר, רשאי הוא לערוך חיפוש על גופו של האדם לשם בדיקה האם הוא נושא עמו שלא כדין נשק, וזאת אף אם לא קיים חשד כאמור בסעיף קטן (ב)."

ד ב ר י ה ס ב ר

של אדם, הוגבלו הסמכויות על ידי צמצום מטרות החיפוש לאיתור כלי נשק בלבד. נוסף על כך, סמכות החיפוש בסעיף 6 המוצע הוגבלה במקום ובזמן.

סעיף 1 סעיף 3(ב) לחוק קובע כי לשוטר, לחייל מוסמך ולמאבטח יש סמכות חיפוש על גופו של אדם או בכלי תחבורה, כאשר עולה חשד לנשיאת נשק או כוונה לעשות שימוש בנשק. לעתים החשש מפני שימוש בנשק לשם ביצוע מעשה אלימות, איננו יכול להתבסס על חשד סביר כי אותו אדם נושא עמו נשק, למשל כאשר מדובר בכלי נשק קטן ומוצנע שלא ניתן לזהות את אפשרות קיומו ממראהו של האדם. עם זאת, ייתכנו מקרים שבהם התנהגותו של האדם בנסיבות ובמקום שבו הוא מצוי, מעוררת חשש אצל השוטר כי אותו אדם עומד לעשות מעשה אלימות, שיכול להביא לפגיעה בשלומו או בחייו של אדם אחר. מוצע על כן לקבוע בסעיף 3(ב1) המוצע כי לשוטר (ולשוטר בלבד) תהיה סמכות חיפוש כלי נשק כאמור, בהתבסס על חשש סביר כי אותו אדם יבצע מעשה אלימות נגד אדם אחר במועד קרוב, וזאת אף אם אין לו חשד סביר לנשיאת נשק או לשימוש צפוי בנשק.

כאמור, הסמכות המוצעת בסעיף זה הוגבלה רק לנסיבות של חשש סביר לביצוע מעשה אלימות כנגד אחר. קיומו של חשש סביר יכול שיתבסס על מעשיו של אדם או נסיבות שונות המעלות חשש כי הוא עומד לבצע מעשה אלימות, כגון: תגרה בין אנשים שיכורים, התקהלות המלווה באיומים בין אנשים וכדומה. תכליתה של סמכות זו לאפשר למשטרת ישראל למנוע אירועי אלימות בטרם התרחשותם, באותן הנסיבות שבהן הסיכון לפגיעה בחיים ובגוף גובר בשל השימוש בכלי נשק באירועים כאמור.

כללי ביום כ"ו בסיוון התש"ע (8 ביוני 2010) התקבלה החלטה מס' שטע/4 של ועדת השרים להקמת מערך השיטור בנושא רפורמה בתחום הביטחון האישי. החלטה זו נועדה לאפשר רפורמה יסודית, אשר תגביר במידה משמעותית את הביטחון האישי של אזרחי המדינה ותושביה, לשם שיפור באיכות החיים במדינת ישראל. להחלטה האמורה ניתן ביטוי של ממש בהצעת חוק ליעול האכיפה ולשמירה על ביטחון הציבור (חילוט וסמכויות פיקוח) (תיקוני חקיקה), התשע"א-2010 (פורסם בהצ"ח – הממשלה, התשע"א, עמ' 179), הכולל תיקון שתכליתו הגנה על הציבור מפני האלימות הגואה במקומות ציבוריים, ובעיקר במקומות בילוי.

הצעת החוק הנוכחית באה גם היא על רקע הצורך להגביר את הביטחון האישי של אזרחי המדינה ותושביה. הצעת החוק מבקשת לתקן את חוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005 (להלן – החוק). כך שירחבו הכלים הנתונים בידי המשטרה לשם מניעת אלימות, ותתאפשר עריכת חיפוש על גופו של אדם, בגדיו וכליו, בשני מצבים: האחד, כאשר יש חשש סביר כי האדם עומד לבצע מעשה אלימות, והשני, במקומות מוגדרים מראש המועדים לאירועי אלימות, וזאת אף אם לא התעורר חשד מוקדם לגבי אותו אדם בנוגע לנשיאת נשק או שימוש בו. בכך יועמד לרשות גורמי האכיפה מכלול של סמכויות המיועדות לתת מענה למלחמה באלימות, תוך איזון ראוי בין הצורך לשמור על זכויות הפרט לבין ביטחון הציבור.

סמכות חיפוש כאמור במקומות המועדים לאלימות, תאפשר למשטרה לפעול לצמצום האלימות. יצוין כי כדי למנוע את הפגיעה בפרטיות כתוצאה מחיפוש על גופו

¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 758.

סמכות שוטר לחיפוש על גופו של אדם במקומות המועדים לאליומות 6א. (א) לשם שמירה על ביטחון הציבור ומניעת עבירות אלימות, רשאי שוטר לערוך חיפוש על גופו של אדם המצוי בעסק מסוג העסקים המנויים בתוספת או בסמוך לעסק כאמור, בשעות הפעילות של העסק או בסמוך לשעות כאמור, או במקום שהוכרז עליו לפי סעיף קטן (ב), כדי לבדוק אם אותו אדם נושא עמו שלא כדין נשק, וזאת אף אם לא קיים נגד אותו אדם חשד כאמור בסעיף 3(ב) או חשש כאמור בסעיף 3(ב1); על חיפוש כאמור יחולו הוראות סעיף 3(ג).

(ב) מפקד מחוז במשטרת ישראל רשאי להכריז על מקום המשמש או המיועד לשמש בפרק זמן מסוים לביוליו אשר במהלכו יימכרו או יוגשו משקאות משכרים לשם שתייה במקום, כמקום שבו יוכל שוטר להפעיל את סמכותו כאמור בסעיף קטן (א) במועדים הנקובים בהכרזה, בהתקיים כל אלה:

- (1) מפקד המחוז מצא כי קיים חשש ממשי שבעת השימוש במקום או בסמוך למועד זה יתבצעו במקום עבירות אלימות העלולות לפגוע בשלומו או בביטחונו של אדם;
- (2) המקום סומן והוצג בו שילוט לפי הוראות סעיף קטן 3(ג).

ד ב ר י ה ס ב ר

ממנו מאחר שקיים חשש שמעשי האלימות יתרחשו דווקא בו (סעיף קטן (א)).

– מקום שמפקד מחוז במשטרת ישראל הכריז עליו זמנית כמקום שבו ניתן לערוך חיפוש כאמור. מפקד מחוז רשאי להכריז על מקום כאמור, אם הוא מקום שבו נמכרים או מוגשים משקאות משכרים ויש חשש ממשי שיתבצעו בו עבירות אלימות העלולות לפגוע בשלומו או בביטחונו של אדם (סעיף 6א(ב) המוצע). מקומות כאלה יכולים להיות אזור של מסיבת רחוב או מתחמי בילוי (מתחם הנוצר במרחב שבין כמה מועדונים ועוד). סמכות זו מוגבלת מבחינת הזמן – על ההכרזה לנקוב במועדים שבהם ניתן להפעיל את הסמכות. כמו כן מוגבלת הסמכות מבחינת המקום – המקום שבו ניתן לבצע את החיפוש צריך להיות מגודר או מסומן בגבולותיו. עוד מוצע לקבוע כי במקום שהוכרז עליו כאמור, יורה מפקד המחוז על תליית שלטים בדבר קיומה של סמכות החיפוש האמורה (סעיף קטן (ב)).

באשר לשתי ההוראות, הכוונה המוצעת היא להעניק סמכות חיפוש על גופם של אנשים אשר נחזים להיות קשורים לבית העסק או לביוליו. הסמכות איננה מיועדת להפעלה על עוברי אורח אקראיים.

סעיפים 2 ו-3 לסעיף 6 המוצע

מוצע לקבוע בסעיף 6א לחוק כי שוטר יהיה רשאי לערוך חיפוש על גופו של אדם המצוי במקומות המפורטים בתוספת המוצעת, שהם סוגי עסקים שלפי טיבם מועדים לאירועי אלימות. מטרת החיפוש היא לשם בדיקה אם אותו אדם נושא עמו שלא כדין נשק, וזאת אף אם לא קיים חשד סביר בדבר נשיאת נשק או חשש שהאדם עומד לבצע עבירת אלימות כאמור לעיל. המקומות שבהם ניתן לערוך חיפוש כאמור הם משני סוגים:

– מקומות המנויים בתוספת המוצעת לחוק, שהם מקומות אשר יש בהם חשש מוגבר לאלימות, בשעות הפעילות של אותם מקומות ובסמוך לשעות אלה. סוגי העסקים המנויים בתוספת המוצעת הם: מועדון, פאב, דיסקוטק, או עסק אחר מאותו סוג שנועד לביוליו, ואשר נמכרים או מוגשים בו משקאות משכרים לשם שתייה במקום; מקום שבו נערכים משחקים באמצעות מכונות, משחקי ביליארד, משחקי קלפים או משחקי קוביות; מגרשי ספורט.

החיפוש יוכל להתבצע אף בסמוך למקום העסק באזור שבו מתגודדים הנכנסים לעסק והיוצאים

(ג) הוכרו על מקום כאמור בסעיף קטן (ב), יורה מפקד המחוז על תליית שלטים בדבר קיומה של סמכות החיפוש האמורה בסעיף קטן (א), והמועדים שבהם ניתן לעשות שימוש באותה סמכות בהתאם להכרזה; נוסף על האמור, אם אותו מקום איננו מגודר – יסומנו גבולות המקום בדרך שיורה מפקד המחוז.

(ד) בסעיף זה, "חיפוש על גופו של אדם" – כהגדרתו בסעיף 3(ד).

3. אחרי סעיף 16 לחוק העיקרי יבוא: הוספת תוספת

"תוספת"

(סעיף 6א)

1. מועדון, פאב, דיסקוטק או עסק אחר מסוג זה שנועד לבלוי, ואשר נמכרים או מוגשים בו משקאות משכרים לשם שתייה במקום;

2. מקום שבו נערכים משחקים באמצעות מכונות, משחקי ביליארד, משחקי קלפים או משחקי קוביות;

3. מקום שבו מתקיים אירוע ספורט, כהגדרתו בחוק איסור אלימות בספורט, התשס"ח-2008.²

4. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000,³ בתוספת הראשונה, אחרי פרט 37 יבוא: תיקון חוק בתי משפט לעניינים מינהליים

"38. ביטחון פנים – הכרות מפקד מחוז בהתאם לסעיף 6א לחוק סמכויות לשם שמירה על ביטחון הציבור, התשס"ה-2005."

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 4 עוד מוצע כי בחינה שיפוטית של הכרות מפקד מחוז במשטרת ישראל, כאמור בסעיף 6א(ב) המוצע, תיעשה בדרך של עתירה מינהלית לבית משפט לעניינים מינהליים. לשם כך מוצע תיקון עקיף לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000.

² ס"ח התשס"ח, עמ' 878.

³ ס"ח התש"ס, עמ' 190.